

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์กล้วยตากของผู้บริโภค ด้านบรรจุภัณฑ์ เพื่อนำมาพัฒนา เป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้ตรงกับความต้องการหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

โดยจะแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูล และพัฒนา กับช่วงทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวบริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 500 คนต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวบริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 222 คน โดยจะใช้การสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (accidental sampling) โดยหาจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างจากสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane (1973)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ช่วงพัฒนาและเก็บข้อมูล

ตัวแปรต้น

2.1 ปัจจัยทางด้านการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

2.1.1 อายุ

2.1.2 เพศ

2.1.3 รายได้

2.1.4 ทักษะที่มีต่อผลิตภัณฑ์

2.2 ปัจจัยทางด้านบรรจุภัณฑ์

2.2.1 การเก็บรักษาสลิตภัณฑ์

2.2.2 รูปทรงของบรรจุภัณฑ์

2.2.3 วัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์

2.2.4 กราฟิบบนบรรจุกัณฑ์

2.2.5 ตราสินค้ำ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภค

ช่วงทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรต้น คือ บรรจุกัณฑ์ผลิตภัณฑ์กล้วยตาก

ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อและความพึงพอใจของบรรจุกัณฑ์รูปแบบเดิมกับรูปแบบใหม่

3. เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการทำวิจัย ดังนี้คือ

การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจซื้อ

1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์กล้วยตาก โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

2. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบบรรจุกัณฑ์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) โดยศึกษาว่ากลุ่มผู้บริโภคมีความต้องการซื้อและความพึงพอใจในรูปแบบใด ต่อรูปแบบบรรจุกัณฑ์ผลิตภัณฑ์กล้วยตาก เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแบบสอบถามนั้นจะเน้นที่รูปแบบของบรรจุกัณฑ์ โดยมีปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ ดังนี้ อายุ เพศ รายได้ วัสดุที่ใช้ทำบรรจุกัณฑ์ กราฟิบบนบรรจุกัณฑ์ ทักษะคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ รูปทรงของบรรจุกัณฑ์ และตราสินค้ำ (ภาคผนวก ก) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 คนตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภรัก สุวรรณวัจน์ หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2.2 นายธีรยุทธ พืระวัชร นักวิชาการอุตสาหกรรม การออกแบบฯ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

2.3 นางกันยารัตน์ พักเงิน เจ้าของกิจการกล้วยตากสุภาภรณ์

การพัฒนาและออกแบบบรรจุกัณฑ์

1. แบบสอบถามความเหมาะสมในการออกแบบ โดยในขั้นตอนนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินคัดเลือกรูปแบบที่เป็นไปได้ 5 คน คือ

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภรัก สุวรรณวัจน์ หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.2 นายจำรัส ลำไย นักออกแบบ

1.3 นายธีรยุทธ พืระวัชร นักวิชาการอุตสาหกรรม การออกแบบฯ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

1.4 นางกันยารัตน์ พักเงิน ผู้ขายกล้วยตากสุภาภรณ์

1.5 นางจิราพร พงศ์จิกรพันธ์ เจ้าของกิจการกล้วยตากจิราพร

การทดสอบและสรุปผล

1. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทำการออกแบบและพัฒนา โดยใช้การหาค่าทีกรณีกกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระแก่กัน (t-test dependent samples) เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อและความพึงพอใจของบรรจุภัณฑ์ต้นแบบกับบรรจุภัณฑ์สินค้าแบบเดิม โดยผู้บริโภคร หลังจากได้รูปแบบที่เหมาะสม ผู้วิจัยจะตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการออกแบบในด้านความพึงพอใจ ระหว่างรูปแบบใหม่กับรูปแบบเก่า (ภาคผนวก)

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2 กำหนดรูปแบบ แบบสอบถาม

3.2.3 ดำเนินการสร้าง แบบสอบถาม

3.2.4 ทำการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ (Reliability analysis) โดยใช้เทคนิคการวัดความสอดคล้องภายในชุดเดียวกัน ทั้งวิธีการวัดแบบวิธีแบ่งครึ่ง (Split-Half Method) และวิธีการวัดแบบสัมประสิทธิ์ (Cronbach's Alpha) เพื่อประเมินความเชื่อถือได้และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยมีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบดังนี้

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภรัก สุวรรณวัจน์ หัวหน้าภาควิชาศิลปและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) นายธีรยุทธ พืระวัชร นักวิชาการอุตสาหกรรม การออกแบบฯ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

3) นางกันยารัตน์ พักเงิน เจ้าของกิจการกล้วยตากสุภาภรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยครั้งนี้จะการเก็บรวบรวมข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงพัฒนาและเก็บข้อมูล กับช่วงทดสอบบรรจุภัณฑ์

ช่วงพัฒนาและเก็บข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์กล้วยตากและทำการเก็บข้อมูลขั้นพื้นฐาน เพื่อแนวทางในการออกแบบ แบบสอบถาม โดยมีอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ สมุดจดบันทึก ปากกา

2. ศึกษาข้อมูลบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์กล้วยตากในท้องตลาด โดยมีอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ สมุดจดบันทึก ปากกา และกล้องถ่ายรูป เพื่อบันทึกรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่มีในท้องตลาด

3. สร้างแบบสอบถามเพื่อเตรียมนำไปใช้กับผู้บริโภค พร้อมทั้งเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และทำการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ซึ่งในแบบสอบถามครั้งนี้จะเป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจซื้อและรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ควรจะเป็น สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ บริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) จังหวัดพิษณุโลก

4. นำข้อมูลของแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตามข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ 3 รูปแบบ จากนั้นทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้ผลิต ว่าบรรจุภัณฑ์นั้นในการออกแบบมีความเหมาะสม และสามารถนำไปผลิตจริงโดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการแสดงความคิดเห็นและประเมินดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภรัก สุวรรณวัจน์ หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร

4.2 นายจรัส ลำไย นักออกแบบ

4.3 นายธีรยุทธ พืระวัชร นักวิชาการอุตสาหกรรม การออกแบบฯ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

4.4 นางละเอียด สิงห์ลักษณ์ เจ้าของกิจการกล้วยตากพลังงานแสงอาทิตย์

4.5 นางกันยารัตน์ พักเงิน เจ้าของกิจการกล้วยตากสุภาภรณ์

ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า บรรจุภัณฑ์ควรมีการออกแบบที่เป็นสากลมาก่อน แล้วจึงค่อยปรับให้เข้ากับต้นทุน เอกลักษณ์ของท้องถิ่น ควรใช้ภาพประกอบที่เป็นของจริง และนำทาน บรรจุภัณฑ์อาจมีการเจาะให้เห็นผลิตภัณฑ์ ตราสินค้าที่สื่อความเป็นไทยมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ใช้ตัวอักษรภาษาที่มีความเป็นไทย

ช่วงทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล

1. จากช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูล และพัฒนา เราจะได้รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม มา จากนั้นสร้างแบบสอบถามเพื่อที่จะประเมิน การตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจ ของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ กับรูปแบบบรรจุภัณฑ์เก่า พร้อมทั้งเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และทำการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ ของแบบสอบถาม สถานที่ในการเก็บข้อมูล คือ บริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) จังหวัดพิษณุโลก

2. นำข้อมูลของแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของรูปแบบบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ กับรูปแบบบรรจุภัณฑ์แบบเดิม

5. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม โดยใช้คำอธิบายในส่วนของการจัดเก็บข้อมูล ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผลไม้แปรรูปกล้วยตาก และนำข้อมูลนั้นมาพัฒนาบรรจุภัณฑ์ จากนั้นนำบรรจุภัณฑ์ไปทดสอบกับ 3 กลุ่ม คือ นักออกแบบ ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค โดยใช้วิธีการหาค่าที่กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระแก่กัน (t-test independent samples) เพื่อเปรียบเทียบบรรจุภัณฑ์ต้นแบบ กับบรรจุภัณฑ์สินค้าแบบเดิม